

5. Демченко Д. І. Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх юристів засобами іноземної мови у фаховій підготовці: [монографія] / Д. І. Демченко. Х.: Видавець Іванченко І. С., 2014. – 213 с.
6. Образцов П. И., Иванова О. Ю. Профессионально-ориентированное обучение иностранному языку на неязыковых факультетах вузов: Учебное пособие. Под ред. П. И. Образцова / П. И. Образцов, О. Ю. Иванова. Орел: ОГУ, 2005. – 114 с.
7. Петрова Е. О. Формирование готовности студентов к профессионально ориентированному иноязычному общению в образовательной среде вуза: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Е. О. Петрова. Красноярск, 2017. – 25 с.
8. Спичко Н. А. Проектирование эффективной образовательной среды при обучении английскому языку на 1 курсе педагогического вуза (грамматический аспект, факультет английской филологии): автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Н. А. Спичко. М., 2006. – 32 с.
9. Краснощак І. П. Індивідуальна освітня траєкторія студента: теоретичні аспекти організації / І. П. Краснощак // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – 2008. – № 60. – Том 1. – С. 101-107.
10. Зимняя И. А. Педагогическая психология. Учебник для вузов. Изд. второе, доп., испр. и перераб. / И. А. Зимняя. М. : Издательская корпорация «Логос», 2000. – 384 с.
11. Blackwell, Lisa S., Trzesniewski, Kali H., & Dweck, Carol Sorich. Implicit Theories of Intelligence Predict Achievement Across an Adolescent Transition: a Longitudinal Study and an Intervention. *Child Development*, January/February 2007, Vol. 78, Number 1, pp. 246-263.
12. Dweck, Carol S. *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Ballantine Books, 2007. 320 p.

Тетяна БОНДАРЕНКО

КОМП'ЮТЕРНА ОСВІТА ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Сьогодні вимагає висококваліфікованих спеціалістів в усіх галузях життя, професіоналів своєї справи, що гідно представляють країну на світовому ринку праці. Не може стояти осторонь і освітня сфера, що є рушієм і сподвижником для усіх інших галузей, базисом формування знань. Зважаючи на це, освітня система, а відповідно і кожен учитель, повинен навчити випускника використовувати здобуті знання на практиці для розв'язання різних проблем; адаптувати і змінювати навички та вміння відповідно до конкретної ситуації; навчатися протягом життя, аналізувати, групувати, співставляти, порівнювати, критично осмислювати здобуту інформацію, креативно її переформатовувати, генеруючи нові думки; бути комунікабельним, контактним, уміти працювати осібно та в команді [2, с. 10] Відповідно до педагога, як репрезентанта конкретного навчального закладу і освіти загалом, висувається низка вимог. Він має сфокусувати в собі знання, уміння, компетентності, необхідні для досягнення окресленої навчально-виховної мети, власним прикладом показувати як дійти до бажаних результатів.

XXI століття неможливо уявити без новітніх комп'ютерних технологій, інформатизації та гаджеталізації. Тому безапеляційним постає факт того, що майбутній учитель має володіти арсеналом навичок роботи з ІКТ, лавіювати серед розмаїття освітніх сайтів та обирати необхідні для досягнення мети конкретного уроку чи виховного заходу. Саме від людського фактору – готовності педагога самому навчатися, здобувати комп'ютерну грамотність – буде залежати його персональний успіх та успіх його учнів.

Науковці суголосні в тому, що основою процесу впровадження інноваційних педагогічних технологій є формування інформаційно-комунікативної (інформаційно-цифрової) компетентності учителів, викладачів, співробітників та керівників закладів освіти. Під окресленою дефініцією розуміється набір знань, умінь, навичок, пережитого

досвіду, що дозволяє індивідууму успішно жити в мінливих реаліях сьогодення, підлаштовуватися під його зміни, при цьому не втрачаючи власного «я» [1, с. 6].

Комп'ютерна освіта майбутніх учителів – це багатокомпонентне утворення, що включає в себе комплекс знань та умінь (див. табл. 1).

Таблиця 1

Складники комп'ютерної освіти майбутніх вчителів

Знання	Уміння
<ul style="list-style-type: none"> - основних комп'ютерних програм (офісного пакету, графічних редакторів, засобів збереження та опрацювання, архівування даних); - послуговування мережею інтернет та електронними способами передачі даних (електронна пошта, відеоконференції, хмарні сховища даних тощо); - усвідомлення базових основ безпеки в інтернеті, персоналізації даних, достовірності отриманої інформації; - потенціалу гаджетів не лише в освітній сфері, а і за її межами; - правил експлуатації комп'ютерної техніки, правильного поводження з нею 	<ul style="list-style-type: none"> - шукати, збирати, відсортовувати, систематизувати інформацію; - відрізнити достовірне від фейкового, реальне від віртуального; - використовувати доречні ресурси для досягнення бажаного результату; - здатність використовувати різні гаджети без прив'язки до конкретного.

Ніна Дементієвська та Наталія Морзе пропонують трирівневий стандарт інформатичних компетентностей учителя: початківець, активний користувач та експерт [2, с. 6]. Відповідно до нього можна визначити рівень сформованих знань педагога. Принагідно зазначимо, що сьогодні усережжя пропонує низку курсів для вчителів щодо розвитку комп'ютерної грамотності. Так, Національна онлайн-платформа з цифрової грамотності «Дія» пропонує 6-годинний курс «Цифрові навички для вчителів» (<https://osvita.dia.gov.ua/courses/serial-iz-tsyfrovoi-hramotnosti-dlia-vchyteliv>). Сертифікація Microsoft Certified Educator (MCE) дозволяє педагогам підтвердити, що вони мають компетенції з комп'ютерної грамотності, необхідні для сучасного, інноваційного викладання предмета учням (<https://www.microsoft.com/uk-ua/education/educators/training-and-community>). Інтернет-спільноти та портали «Всеосвіта» (<https://vseosvita.ua>), «На урок» (<https://naurok.com.ua>), «Дистанційна Академія» від Видавничої групи «Основа» (<https://osnova.d-academy.com.ua>) пропонують майстер-класи, семінари, вебінари, курси, покликані розвивати вчительські уміння й навички оперування інтернет-ресурсами.

В умовах пандемії до сучасного вчителя виставляється ще одна вимога – переорієнтуватися на онлайн-навчання, уміти досконало використовувати програми для відео конференцій (Zoom, Skype, Cisco WebEx Meeting Center, Microsoft Team, Google+ Hangouts), користуватися чатами платформ для дистанційного навчання Moodle, Google Клас, уже згаданого сайту На урок.

Безперечно, усі згадані сервіси допомагають учителеві поповнювати власне портфоліо методами, прийомами, формами використання ІКТ, переліком опрацьованих інформаційних джерел та таких, які планується дослідити, діючими електронними ресурсами навчального призначення та особисто створеними. Однак вони є допоміжними в оволодінні комп'ютерною грамотністю майбутніми педагогами. Базис же має бути закладений інваріантними та вибіркоковими дисциплінами в педагогічних вишах. Тому розвитку вимагають силабуси таких навчальних дисциплін закладів вищої освіти. Погоджуємося з думкою Олександри Шиман про те, що для ефективного використання комп'ютера як універсального дидактичного засобу навчання студенти педагогічних

закладів повинні опановувати основи необхідних знань та накопичити особистий досвід з практичного використання комп'ютерних технологій, мати загальнокультурну і методичну підготовку з їх застосування у навчальному процесі [3].

Список використаної літератури

1. *Бондаренко Т. С.* Особливості формування інформаційно-комунікативної компетентності в учнів основної школи. *Педагогічні науки*. Полтава, 2019. Вип. 74. С. 5–9.
2. *Морзе Н. В.* Як навчити вчителів, щоб комп'ютерні технології перестали бути дивом у навчанні? *Комп'ютер у школі та сім'ї*. Київ, 2010. № 6. С. 10–14.
3. *Шиман О. І.* Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання комп'ютера як універсального дидактичного засобу навчання. URL: <https://fi.npu.edu.ua/zbirnyk-kosn/zbirnyk-7/2009-11-27-12-10-09356> (дата звернення: 12.10.2020).

Людмила САВЕНКО

ЕТНОКУЛЬТУРНА СПРЯМОВАНІСТЬ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Сучасний стан української освіти, її інтеграція до європейського освітнього простору засвідчує утвердження нових підходів до процесу та результатів виховного впливу на особистість, пошук інноваційних шляхів педагогічної діяльності з урахуванням вимог сьогодення.

У Законі України "Про загальну середню освіту" визначені завдання загальної середньої освіти, акцентується увага на вихованні громадянина – патріота своєї Батьківщини, готового до подальшої освіти і трудової діяльності, з вільними політичними і світоглядними переконаннями; на формуванні творчої особистості учня, свідомого ставлення до обов'язків; вихованні поваги до національних цінностей нашого народу; виробленні навичок здорового способу життя [1].

Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти визначила систему завдань, орієнтовану на виховання гармонійно розвиненої, високоосвіченої, національно свідомої і соціально активної людини, що наділена глибокою громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними і патріотичними почуттями, є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатної до саморозвитку і самовдосконалення [2].

Виховання органічно поєднане з процесом навчання дітей, опанування основами наук, багатством національної і світової культури. Саме це дає підстави говорити про нагальну потребу коригувати навчально-виховний процес у закладах загальної середньої освіти в етнокультурну площину. Пріоритетним є всебічний та гармонійний розвиток особистості, здатної до саморозвитку, самовиховання і самореалізації у своїй діяльності, керується загальнолюдськими цінностями, глибоко розуміє традиції свого народу. Відтак, система цінностей, на які орієнтований педагогічний процес, має етнокультурний характер.

Науковець Т. Мацейків стверджує, що етнокультурна спрямованість освіти – це така характеристика освіти, яка показує, в якій мірі її завдання, мета, зміст, технології виховання і навчання орієнтовані на розвиток і соціалізацію особистості як суб'єкта етносу і як громадянина держави, здатного до самовизначення в умовах сучасної світової цивілізації [3, с.394].

Реалізація етнокультурної складової у змісті шкільної освіти передбачає врахування певних принципів його запровадження, найважливішими серед них є:

– *принцип культуровідповідності* (передбачає прийнятність і значимість культурологічного матеріалу з погляду вікових особливостей, комунікативних і